

Co znaczy bać się Boga?

Rebecca S. May

- *Jak powinniśmy rozumieć pojęcie strachu?*
- *Co Biblia mówi o tym, że zarówno powinniśmy, jak i nie powinniśmy bać się Boga?*
- *Czy możliwe jest kochać kogoś i jednocześnie się go bać?*

DEFINICJA

**Wyrażenie „bać się Boga”
pojawia się w Biblii ponad 180 razy
zarówno w nakazach jak i w przykładach.**

W Starym Testamencie najbardziej popularnym słowem określającym „strach” jest hebrajskie *yare*, które znaczy „bać się”. Niektóre angielskie tłumaczenia Biblii zamiast słowa „bać się”, w zastępstwie używają wyrażen: „wzbudzać grozę”, „czcić”, „być przerażonym”, jednak *yare* znaczy zawsze „bać się”. W języku greckim słowem najczęściej określającym strach jest *phobos*, które początkowo miało znaczenie „ucieczka następująca w wyniku przestraszenia”, potem „coś, co powoduje ucieczkę”: strach, przerażenie lub paniczny strach.

Słownik Webstera definiuje strach jako nieprzyjemne i często silne uczucie spowodowane świadomością jakiegoś niebezpieczeństwa. Jako następstwo strachu powstaje trwoga i utrata odwagi.

ZROZUMIENIE STRACHU

Jeden ze słowników teologicznych zawiera twierdzenie, że przestraszenie i paniczny strach nie ma miejsca w życiu chrześcijańskim, co najmniej nie ma go w relacji z Bogiem. Wprawdzie strach przed Bogiem nie nakazuje czci wobec Niego, to jednak, wbrew powyższemu twierdzeniu, istnieją pewne rodzaje lęku, które są zrozumiałe. Bez względu na to, czy czytasz Stary albo Nowy Testament, strach przed Bogiem znaczy dokładnie strach. Jest to paraliżująca siła prowadząca do pokory u tych, którzy jej doświadczyli. Powoduje uczucie grozy, przerażenia i chęć uczczenia Jego możliwości.

Bojaźń przed Bogiem jest nakazana w Biblii. Gdyby nie była tak mocno podkreślana i przekonująca – jak to jest w rzeczywistości – i tak ma wielki sens. Możemy bać się rzeczy, które nam są nieznane albo których nie rozumiemy, na

przykład tego, że Bóg jest wieczny (Psalm 90,2). Werset ten zawiera wiele aspektów, których nie pojmujemy. Co musimy znać teraz, to fakt, że Bóg opisany jest wystarczająco w kanonie Pisma Świętego. Istnieją ciągle sprawy z Nim związane, o których nie wiemy. *Wielki jest Bóg, choć nieznany* (Hiob 36,26). *A Bóg cudownie grzmi swoim głosem, działając cuda niepojęte* (Hiob37,5).

ALBO

Możemy obawiać się rzeczy, których nie widzimy, np. ciemności. Nie możemy widzieć Boga. Wprawdzie On zawsze nas widzi i jest obecny wszędzie (Psalm 139,7-12), ale my nie będziemy w stanie Go ujrzeć, dopiero po swojej śmierci (2 List do Koryntian 5,8).

ALBO

Możemy obawiać się rzeczy, które wyrządzają nam jakąś krzywdę (Słownik Webstera mówi o rzeczach, których unikamy), np. węży. Prawdą jest, że Bóg może pozwolić na jakieś nieszczęście, jeżeli zechce. Kiedy Paweł pisał do wywodzących się z pogan wierzących w Rzymie (List do Rzymian 11,20-21), ostrzegał ich, żeby nie byli zarozumiali w odnoszeniu się do Żydów odrzuconych przez Chrystusa. Używa tutaj przykładu gałęzi, by zilustrować położenie zarówno pogan jak i Żydów wobec Boga. *...Odcięto je (Żydów) na skutek ich niewiary, ty zaś (poganinie) trzymasz się dzięki wierze. Przeto się nie pysznij, ale trwaj w bojaźni! Jeżeli bowiem nie oszczędził Bóg gałęzi naturalnych (Żydów), może też nie oszczędzić i ciebie (pogan).*

Faktem jest, że Bóg może dopuścić na nas jakieś nieszczęście i sposób, jaki wybierze. Niekoniecznie znaczy to, że tego chce. Definitywne twierdzenie, że nie zrobi tego lub nie może tego zrobić, zaprzecza prawdzie, że On jest Bogiem, suwerennym władcą, który jest wolny w używaniu swojej władzy, jaką ma nad nami jako nasz Stwórca i to w sposób, jaki sam wybiera.

1 List Jana 4,18 mówi: *W miłości nie ma lęku, lecz doskonała miłość usuwa lęk, ponieważ lęk kojarzy się z karą. Ten zaś, kto się lęka, nie wydoskonalił się w miłości.* Wielu cytowało ten werset na poparcie twierdzenia, że kiedy Biblia nakazuje nam bać się Boga, to właściwie nie chodzi tu o lęk, tak jak go tutaj zdefiniowaliśmy, ponieważ wtedy nie byłibyśmy w stanie kochać Boga – skoro *w miłości nie ma lęku*. Z tym argumentem jest kilka problemów. Przede wszystkim kontekst 1 Listu Jana 4,18 mówi o miłości, która usuwa strach. Jest to strach przed potępieniem, nie strach generalnie. Po drugie, jeżeli lęk nie oznacza strachu, lecz coś w rodzaju szacunku, respektu, to werset ten brzmiałby: *prawdziwa miłość usuwa szacunek ...*. Wydaje się więc, że to jasne, iż strach to strach.

STRACH OPISANY W BIBLI

W Księdze Izajasza 8,9-15 mamy słowa, którymi Bóg powtórnie przemówił do tego proroka: ... *nie lękajcie się, czego on się lęka, ani się nie bójcie! Pan Zastępów – Jego za Świętego miejcie; On jest Tym, którego się lękać macie i który was winien bojaźnią (przerażeniem – wg Biblii warszawsko-praskiej) przejmować.* Strach w tym fragmencie nie oznacza czegoś tak prostego jak zwykły szacunek. Bojaźń, przerażenie to wielki i paralizujący lęk wzbudzony przez coś strasznego, na przykład śmierć.

Tę koncepcję bojaźni Bożej potwierdza Nowy Testament. Ewangelia Mateusza 10,28-31 mówi: *Nie bójcie się tych, którzy zabijają ciało, lecz duszy zabić nie mogą. Bójcie się raczej Tego, który duszę i ciało może zatracić w piekle. Czyż nie sprzedają dwóch wróbli za asa? A przecież żaden z nich bez woli Ojca waszego nie spadnie na ziemię. U was zaś nawet włosy na głowie wszystkie są policzone. Dlatego nie bójcie się: jesteście ważniejsi niż wiele wróbli.* Oglądając kontekst, w jakim znajdują się te wersety, stwierdzamy, że rozdział 10 ewangelii Mateusza to instrukcja Jezusa dla jego wybranych uczniów. Bezpośredni zwrot do nich znajduje się w w. 16: *Oto Ja was posyłam jak owce między wilki ...* W wersecie. 17 znajduje się ostrzeżenie: *miejcie się na baczności*, ponieważ – mówi im – będziecie znienawidzeni (w. 22), prześladowani (w. 23) i fałszywie oskarżani (w. 25), tak jak ja. Ale - kontynuuje Chrystus - nie martwcie się (w. 19) i nie bójcie się ich, bo oni co najwyżej mogą zabić ciało (w. 28). Bójcie się raczej Boga. Dlaczego? Ponieważ Bóg ma moc zatracić i duszę, i ciało. Nie musicie się bać ludzi, bo bojąc się Boga, boicie się Tego, który zna liczbę włosów na waszej głowie i Tego, który dba o wróble i z nikim nie da się Go porównać w tym, jak się troszczy i dba o was.

DLACZEGO SIĘ BAĆ

Przede wszystkim – powinniśmy bać się Boga, bo takie jest przykazanie. Istnieje jeszcze logiczny powód, dlaczego Bóg tego chce. Strach inspiruje nas do posłuszeństwa (*Bojaźń Pańska ze złych dróg sprowadza* – Prz 16,6). Pan nakazał Izraelowi: *Nie będziecie czcili bogów obcych, nie będziecie oddawać im pokłonu, nie będziecie im służyli i nie będziecie im składali ofiar. Jedynie Pana, który wyprowadził was z kraju Egiptu mocą wielką i ramieniem wyciągniętym – Jego czcicie, Jemu będziecie oddawać pokłon i Jemu składać ofiary* (2 Księga Królewska 17,35-36). Wtedy, kiedy nie żyjemy w bojaźni Pana, nasze serca zazdroszczą grzesznikom (Księga Przysłów 23,17). Dlatego Salomon – w obszernym podsumowaniu życia dochodzi do wniosku: *Boga się bój i przykazań Jego przestrzegaj, bo jest to obowiązek każdego człowieka* (Kohelet 12,13-14).

Psalmy i Księga Przysłów wymieniają wiele cudownych rzeczy związanych z bojaźnią przed Bogiem: przedłużone życie (Przysłów 10,27), dobroć (Psalm

31,20), współczucie [litość – BT] (Psalm 103,13), chwała (Przysłów 31,30), przychylność (Psalm 147,11) i błogosławieństwo (Psalm 111,5-6; 112,1; 128,4).

CZEGO SIĘ NIE BAĆ

Jeżeli boimy się Boga - to znaczy obawiamy się naruszyć Jego prawa dotyczące życia materialnego i duchowego -to niczego innego nie musimy się obawiać. Na przykład śmierci (List do Hebrajczyków 2,14-15), naszych wrogów (Księga Liczb 14,9), innych bogów (2 Królewska 17,7), złego (Psalm 23,4), ludzi (Powt. Prawa 1,17), słów ludzkich (Ezechiel 2,6) albo tego, czego boją się inni (Izajasz 54,14), katastrof (Sofoniasz 3,15), cierpienia (Apokalipsa 2,10) lub zastraszania (1 List Piotra 3,14).

Biblia mówi również, że nie powinniśmy obawiać się władzy – jak długo nie łamiemy prawa. Jeżeli je naruszymy, będziemy się bać, bo Bóg ustanowił rząd i jego agendy jako władzę nad nami (List do Rzymian 13,3-7). Podobnie dzieci mają się bać rodziców, bo ten lęk wiąże się z karą (1 List Jana 4,18). Strach jest właściwą reakcją na każde polecenie przez Boga w Biblii przykazanie. *Niewolnicy, ze czcią i bojaźnią w prostocie serca bądźcie posłuszni waszym doczesnym panom, jak Chrystusowi* (List do Efezjan 6,5).

UCZENIE SIĘ BOJAŹNI BOŻEJ

Jeżeli powoli zaczynasz już rozumieć, co znaczy bać się Boga, i jesteś przekonany, że nie obawiasz się Go, jeszcze nie jest za późno. Bojaźń wobec Boga to sprawiedliwa i dojrzała decyzja, której da się nauczyć i odróżnić ją od innych .

Kiedy synowie Izraela dotarli do góry Synaj, w trzecim miesiącu po wyjściu z Egiptu, Bóg powiedział do Mojżesza: *Zgromadź mi naród, niech usłyszą me słowa, aby się nauczyli Mnie bać przez wszystkie dni życia na ziemi i nauczyli tego swoich synów* (Powtórzonego Prawa 4,10). Jeśli więc naszym celem jest nauczenie się bojaźni Bożej, to pierwszym krokiem w tym kierunku jest słuchanie Jego słów, a to znaczy studiowanie Biblii, ponieważ w niej jedynie mamy słowa pochodzące od Boga.

Prawdziwa bojaźń Boża nie przychodzi łatwo. Jeżeli w zdrowy i jasny sposób pragniemy zrozumieć bojaźń Bożą, musimy zrobić następny krok. Salomon mówi w Księdze Przysłów 2,1-5, że jeżeli zrobisz wiele z tego, co ci mówię, to *bojaźń Pańską zrozumiesz*. Konkretnie, **jeśli**

- 1. przyjmiesz moje nauki**
- 2. i zachowasz moje wskazania,**
- 3. ku mądrości nachylisz swe ucho,**
- 4. ku roztropności nakłonisz swe serce,**
- 5. jeśli wezwiesz rozsądek,**
- 6. przywołasz donośnie rozwagę,**
- 7. jeśli szukać 8. jej poczniesz jak srebra,**
- 9. i pożądać 10. jej będziesz jak skarbów,**

WTEDY zrozumiesz bojaźń Pańską i osiągniesz znajomość Boga.

Uczenie się bojaźni Bożej i rozumienie z czym ona się wiąże, jest na pewno możliwe, ale oczywiście niełatwe. Przypomnij sobie cechy, które Biblia kojarzy z lękiem przed Bogiem. Ci, którzy bali się Go, byli pełni mądrości i rozumu (Izajasz 11,2), byli głosem mądrości (Micheasz 6,9). Cechowała ich prawość (Przysłów 14,2; Hiob 1,8), szczerłość serca (List do Kolosan 3,22), czystość (Psalm 19,9). Byli sługami Chrystusa (Apokalipsa 19,5), umiejętnymi (Wyjścia 18,21), unikającymi zła (Hiob 1,1). Nienawidzili zła (Przysłów 8,13), chodzili Jego drogami (Powtórzonego Prawa 8,6) i służyli Mu (Jozue 24,14). Bali się Boga.

PYTANIA I ODPOWIEDZI

P.: *Jak powinniśmy rozumieć pojęcie strachu?*

O: Strach oznacza strach. Jest to uczucie pokory powodujące lęk i inspirujące do posłuszeństwa.

P.: *Co Biblia mówi o tym, że zarówno powinniśmy, jak i nie powinniśmy się bać?*

O: Biblia mówi, że Boga mamy bać się zawsze.

(Przysłów 23,17; Jeremiasz 32,38-39). Nie ma innego strachu dającego się uzasadnić.

P.: *Czy możliwe jest kochać i bać się tej samej rzeczy?*

O: Tak. Jest to nie tylko możliwe, ale nakazane.

(Powtórzonego Prawa 6,5; Izajasz 8,13)

P.: *Czy możliwe jest nauczenie się bojaźni Bożej?*

O: Tak. Izraelici nauczyli się (Powtórzonego Prawa 4,10)